

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Церковна О.М.

Науковий керівник - доцент каф. «Обліку, аналізу та аудиту», канд. екон. наук

Волощук Л. О.

На сучасному етапі розвитку українського суспільства питання інтелектуальної власності перетворилося на критичне для кожного підприємства та держави. Об'єкти інтелектуальної власності, (винаходи, технології, товарні знаки, права на користування природними ресурсами, тощо), можуть генерувати значні прибутки при їх використанні. Тому вони повинні бути взяті до обліку, що ведеться на підприємстві, та зараховані на баланс. Питання обліку об'єктів інтелектуальної власності досі становлять певну методичну проблему.

Основним законодавчо-нормативним документом, який регламентує методичні засади оцінки майнових прав інтелектуальної власності є Наказ від 25 червня 2008 року № 740 "Про затвердження Методики оцінки майнових прав інтелектуальної власності" [1]. Процес визначення дійсної цінності об'єкта інтелектуальної власності надзвичайно складний і зумовлюється цілою низкою факторів.

З економічної точки зору, інтелектуальна власність - це витрати капіталу на освіту або придбання підприємцем нематеріальних об'єктів, що здійснюються з метою приросту капіталу. Висловлюючись бухгалтерською мовою, інтелектуальна власність є не чим іншим, як нематеріальними активами підприємства.

При оцінці ринкової вартості інтелектуальної власності оцінювач зобов'язаний використовувати (або обґрунтувати відмову від використання) дохідний, порівняльний і витратний підходи до оцінки. Оцінювач має право самостійно визначати в рамках кожного

з підходів конкретні методи оцінки. При цьому враховується обсяг і достовірність ринкової інформації, доступної для використання того або іншого методу.

Вибір методу, за допомогою якого оцінюються нематеріальні активи залежить від виду цього активу, мети його оцінки і специфіки діяльності підприємства. Витратний підхід найбільш доцільно використовувати при зарахуванні нематеріального активу на баланс (при придбанні або створенні), а доходний і ринковий при продажу. Однак, при зарахуванні на баланс, наприклад, товарного знаку, або гудвілу витратний підхід застосувати неможливо, оскільки оцінити ці об'єкти можливо тільки на основі результатів діяльності підприємства – прибутку, отже використовується доходний метод. Це лише один наглядний приклад, з безлічі існуючих та виникаючих на практиці.

При цьому інтелектуальна власність як об'єкт товарно-грошових відносин відчуває вплив механізмів ринкової економіки. Отже, визначена за будь-яким методом вартість нематеріального активу повинна бути скоригована з урахуванням ринкової кон'юнктури у кожному конкретному випадку.

Отже, теоретичні та методичні положення обліку інтелектуальної власності потребують вдосконалення понятійного апарату, стандартизованості правового поля, визначення чітких процедур обліку та оцінки об'єктів інтелектуальної власності та їх використання підприємством.

Література:

1. Про затвердження Методики оцінки майнових прав інтелектуальної власності: Наказ Фонду державного майна від 25 червня 2008 р. № 740.